

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-313-2-7>

UKRAINIAN COSSACKS IN THE INTERNATIONAL ARENA

УКРАЇНСЬКЕ КОЗАЦТВО НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

Sokur Yu. V.

*Ph.D. in Law, Docent,
Docent of History of State
and Law Department
National Academy of Internal Affairs
Kyiv, Ukraine*

Сокур Ю. В.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри історії держави
та права Національна академія
внутрішніх справ
м. Київ, Україна*

Vyshnevskiy V. R.

*student of higher education of the 302
educational group
National Academy of Internal Affairs
Kyiv, Ukraine*

Вишневський В. Р.

*здобувач вищої освіти
302 навчальної групи
Національна академія внутрішніх
справ
м. Київ, Україна*

Історія країни є невід'ємною частиною життя кожного її громадянина. Складовою традицій кожного цивілізованого народу є історична пам'ять про його минуле. Зрозуміло, що українська історична наука з роками набуває лише більшого досвіду, відкриває нові знання про минуле українського народу. Це, в свою чергу, дає змогу переоцінити історію, що є надзвичайно важливим для України.

Одним з найпомітніших історичних явищ останніх десятиліть XVI – початку XVII століття не лише в українському, а й загальноєвропейському контексті, безумовно, став стрімкий вихід на арену військової, політичної та дипломатичної взаємодії Центрально-Східної Європи нової потужної сили – українського козацтва [1, с. 9].

Необхідно визнати, що осмислення минулого України є невід'ємною складовою європейського і світового історичного процесу. У більшості наукових праць з історії України вона постає відірвано від міжнародного контексту та її зовнішні зв'язки зводяться лише до експансії сусідніх держав. Проте такий підхід є досить спрощеним та звісно не відповідає минулому. Прийнято вважати, що про міжнародні аспекти українського козацтва можна говорити лише з початку Національно-визвольної війни народу. Але це не так. Оскільки з впевненістю можна заявити, що українське козацтво уже в середині XVI століття виступало суб'єктом міжнародних відносин.

Через сто років після появи ґрунтовних праць з історії української козаччини Михайла Грушевського та Дмитра Яворницького сучасні українські історики на основі новознайдених документів і матеріалів та досягнень новітньої історичної науки створили узагальнений образ українського козацтва. До двотомника «Історія українського козацтва» увійшли нариси, які охоплюють генезу та еволюцію козацтва, його цивілізаційну типологію, систему ціннісних орієнтацій та становлення політичної культури. Окрім того, у першому томі розглянуто питання соціальної, військової, політичних та державотворчої діяльності українського козацтва від найдавніших часів до кінця XVIII століття [2].

Таким чином, проблема міжнародного статусу Української держави, її місця та ролі в системі європейських міжнародних відносин понад півтора століття хвилювала і продовжує хвилювати не одне покоління науковців. В українській історіографії у різний час її окремі аспекти висвітлювали вчені з світовим ім'ям, як Д. Яворницький, М. Костомаров, В. Антонович, М. Грушевський, В. Липинський, С. Томашівський, А. Яковлів, О. Оглоблин, І. Крип'якевич, Ф. Шевченко.

Вже чимало зроблено у висвітленні питання українського козацтва на міжнародній арені вітчизняними вченими. Відомо, що цей процес почався ще від козацьких літописців і триває по цей день. Останнім часом до проблеми висвітлення участі козацтва у міжнародних відносинах України звертаються такі українські історики як В. Смолій, В. Степанков, В. Сергійчук, В. Щербак, С. Леп'якко, В. Брехуненко, Т. Чухліб, В. Станіславський та інші.

По-справжньому українське козацтво висуває себе як суб'єкт міжнародних відносин з приходом на Дніпрові острови князя Дмитра Вишневецького. Заснована ним на Хортиці Запорозька Січ водночас починає представляти нову суспільну силу й територіально. А перший відомий нам візит Д. Вишневецького до Туреччини дає підставу вважати 1553 рік початком офіційного визнання українського козацтва в міжнародних відносинах такою могутньою державою, якою була Османська імперія.

У 1585 році козаки вперше спробували знайти спільну мову зі своїми найлютішими ворогами – татарами. Ян Оришовський запропонував кримському ханові, який повстав проти турецького панування, військову допомогу. Взаємини Кримського ханства і Османської імперії були аж ніяк не безхмарними, і такі повстання відбувалися неодноразово. В той час козаки і татари не змогли порозумітися, оскільки турки встигли посадити на престол більш прийняттого ставленника [3, с. 139].

Історія участі українського козацтва у міжнародних відносинах, особливо ранніх часів, до сьогодні викликає більше питань, ніж дає відповідей. Багато в чому це пов'язано з браком джерельної бази, адже січового архіву не зберіглося. Чимало матеріалів щодо озброєння, старшинського складу, матеріальної бази містяться в архівних фондах Литви та Польщі, бо саме в рядах армій цих країн довелося служити українським козакам.

Таким чином, інтерес європейських країн до українського козацтва з роками лише зростає. Козацтво в період з середини XVI – XVII століття змогло здобути міжнародний авторитет та здійснювати свій вплив на хід справ у Європі. Українська козацька держава змогла довести, що є сильною і змогла добитися того, щоб з нею рахувалися на той час могутні держави. Встановлення дипломатичних зв'язків з країнами Європи дало змогу козацтву ще раз заявити про себе як про потужну військову силу.

Література:

1. Горобець В.М. Україна: від козацької реформи Баторія до здобуття Сагайдачним Кафи, 1578-1616. Київ. Кріон, 2010. 191 с.
2. Смолій В.А. Історія українського козацтва: нариси: У 2 т. Том 1. Київ. 2006. 800 с.
3. Грушевський М. Історія України-Руси. Київ. 1995. Т.7. 457 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-313-2-8>

THE INFLUENCE OF CHUMAK CUSTOMARY LAW ON THE DEVELOPMENT OF TRADE AND TRANSPORT LAW IN UKRAINE

Sokur Yu. V.

*Ph.D. in Law, Docent,
Docent of History of State and Law Department
National Academy of Internal Affairs
Kyiv, Ukraine*

Modern legal sources interpret the concept of customary law as a set of customs sanctioned by the state. However, when it comes to the application of